

Tóth János ott kezdi könyvét, ahol Kós Károly visszaemlékező sorai végződnek. A nemzeti sajátosságok kérdésénél. A népi zene kutatói, olvassuk könyve első mondatában, egyben zeneszerzők is, „korszerű művészetük népi gyökerekből táplálkozva érte el a legmagasabb szintet.” Ahhoz, hogy Bartók és Kodály művéhez hasonló jelentőségű magyar építészet létrejöhessen, megfelelő számú, a népi építészetet ismerő tervezőre van szükség. Tóth János ebben a könyvében a „nyugati székelység” népi építészettörténetét írta meg a meglevő tárgyi emlékek teljesértékű elemzésével. Nemcsak a hazai közvélemény által ismert (Alsó) Órség népi építészetét, hanem a tájilag és történelmileg vele közvetlen összefüggésben levő s 1920 óta Ausztriához tartozó Felső-Órség népi építészettörténetét is.

A főntiekből is nyilvánvaló, hogy Tóth János könyve merőben más típusú, mint az Architektúra sorozat bármelyik kötete. Azokban megengedhető a líraibb hangvétel, az irodalmiasabb előadásmód, a visszaemlékezések idézése. Tóth Jánosé a szaktudós munkája, aki szigorú, tárgyyszerű előadásmóddal, aprólékos részletességgel vizsgálja a népi építészet elemeit teljes környezetükkel együtt. Tehát településtörténetet éppúgy ad, mint bevezetésül általános történetet.

Amivel könyve az Architektúra kötetekhez kapcsolódik, az alapossága és mindenre kiterjedő részletessége. Mert

csak így érthető az ember és a táj, az ember és a munkája, az ember és a lakása, valamint építésze közötti kapcsolat kialakulása és fejlődése, a mind Ezeket meghatározó tényezők föltárása révén.

Tóth János könyve alapján újra el kell gyönyörködnünk a népi építészet faragó és festett szépségeiben. Akik ezeket a könyvben reprodukált csodálatos oromdíszeket létrehozták, nem neveztek magukat nemhogy művészeknek, vagy iparművészeknek, de még csak faragóművészeknek sem. Pedig micsoda formaművészetet teremtettek!

Az új építészet változatos irányzatait bemutató Architektúra kötetek, valamint Tóth János népi építészetünk egyik legjelentősebb területét feldolgozó kitűnő könyve mint hatalmas boltív fogják egységbe azt, amit a század építészetéből, a népi alapokat is szem előtt tartva, érdemes figyelemre méltatni. Mindehhez a legmagasabbrendű művészetfilozófiai alapvetést, amit hazai szellem teremtett, Fülep Lajos könyve nyújtja. Akik korunk művészeti zűrzavarában eligazodást keresnek, ezt a teljes látóhatárt tartásák szem előtt s e művek alapján kialakult szemlélettel és igénnyel mérjék mindazt, ami e kérdésekről írásban, vagy építészeti-képzőművészeti alkotásban elismerést kér a maga számára.

Szij Rzsó

BIBLIOGRÁFIA

- Beke László — Varga Zsuzsa: Kozma Lajos. 1968. Akadémiai, 38 l. 22 t.
 Dercsényi Balázs: Arkay Aladár. 1967. Akadémiai, 23 l. 20 t.
 Kubinszky Mihály: Adolf Loos. 1967. Akadémiai, 27 l. 19 t.
 Major Máté: Pier Luigi Nervi. 1966. Akadémiai, 25 l. 21 t.
 Máté Pál: Richard Neutra. 1969. Akadémiai, 32 l. 21 t.
 Nagy Elemér: Le Corbusier. 1969. Akadémiai, 32 l. 22 t.
 Pál Balázs: Kós Károly. 1971. Akadémiai, 35 l. 20 t.
 Fülep Lajos: Magyar művészet. 1971. Corvina, 278 l. 88 t.
 Tóth János: Az Órségek népi építésze. 1971. Műszaki, 153 l.

Józsa János ex librise